

תרגיל הסחה לחייל מפוחד

Category: דברים, שופטים

התורה משחררת משירות במלחמה שלושה אנשים: נושא אישה, נוטע כרם או בונה בית, רק כדי לעזור לאדם רביעי, לפחדן, לחמוק מהמלחמה מבלי לבלוט ולחוש בעלבון חבריו. על דאגתה של התורה לאדם יחיד, גם על חשבון טובת הכלל.

הדולר ששמר על הג'יפ בעזה

השבוע ביקרה באלסקה קבוצה של "מצוייני צה"ל" אלו חיילים שנפצעו במלחמות ישראל, והם באו לעשות את השבת בבית חב"ד, אצל אחי הרב יוסף יצחק שי' גרינברג.

בשולחן שבת אחי כיבד את אחד מחברי המשלחת לספר את סיפורו. אותו חייל לחם בעזה בשנת תשע"ד 2014, במבצע צוק איתן, שהחל בתגובה לחטיפה ורצח של שלושה נערים יהודיים בישראל, מבצע שנמשך חמישים יום.

הוא סיפר שהג'יפ שבו הוא נסע עם מספר חיילים עלה על מוקש. זאת הייתה פצצה במשקל 150 קילו חומר נפץ, וב"ה כולם ניצלו ונשארו בחיים. לאותו חייל נכנסו מאה רסיסים בגוף, עשרה רסיסים בכל עין. הרופאים היו בטוחים שיישאר עיוור, בחסדי ה' בעין אחת הוא רואה מצוין, אבל בעין השנייה הוא כמעט עיוור.

ואז הוא התרגש מאוד ואמר שברצונו לספר דבר נוסף. שנתיים לפני הפציעה בעזה, בשנת תשע"ב, הוא התחתן. ביום החתונה הוא נסע עם אחיו להתפלל בכותל, כמו שהרבה מאוד בישראל נוהגים לעשות ביום חתונתם.

זה כבר היה אחרי הצהריים, מועד החופה התקרב ואחיו זרז אותו שצריכים לצאת לדרך. הם נכנסו לרכב ואז הוא זיהה אדם זקן מאוד שרץ ומנסה להשיג את האוטובוס שעזב את התחנה באותו רגע.

הרבה מאלו שביקרו בישראל מכירים את הצעקה "רגע רגע" שצועקים לנהג, אבל הצעקה לא תמיד עוזרת. אז הוא אמר לאחיו: בוא נשאל אותו לאיפה הוא צריך להגיע וניקח אותו הביתה. אחיו בשום אופן לא הסכים. "אתה החתן וכולם מחכים לך", הוא אמר, ואם הם ייקחו את הזקן החתן יאחר לחופה.

אבל הוא לא התייחס למחאות של אחיו, פתח את דלת הרכב והזמין את הזקן פנימה. הזקן סיפר שהוא גר ברובע היהודי ממש בסמוך לכותל, אבל אין בכוחו לטפס ולעלות את המדרגות לרובע היהודי, ולכן הוא נוסע עם האוטובוס 45 דקות עד שמגיע לביתו. הם מתחילים לנסוע ויש

פקקים וזה מתחיל להיות מאוחר מאוד. היהודי הזקן מגלה שזה שלוקח אותו ברכב הוא החתן שכולם מחכים לו והוא מאחר לחופה שלו עצמו.

כשהם הגיעו לביתו של הזקן, רגע לפני שהוא יצא מהרכב, הוא פנה לחתן ואמר לו: "אני מאוד מודה לך על המצווה שעשית עבורי, ואני רוצה לתת לך מתנה. אני כבר זקן ולא נשארו לי הרבה שנים יש לי אצלי דולר אחד של הרבי. אני הולך להעניק לך את זה במתנה לכבוד החתונה".

שנתיים מאוחר יותר, במבצע צוק איתן, כשאותו חתן נכנס עם הפלוגה שלו לעזה זה היה ביום שישי כשעה לפני שבת. הוא טילפן לאשתו כדי להודיע לה על כך והיא אמרה לו שהוא לא נכנס לעזה בלי הדולר של הרבי.

הוא אמר לה: "אבל זה מוקצה! אסור להחזיק כסף בשבת", אך אשתו הסבירה לו שזה לא מוקצה מכיוון שהוא לעולם לא ישתמש עם זה כדי לקנות משהו, אלא הוא שומר על הדולר לסגולה ולברכה ולכן זה נחשב 'קמע', ומותר לשאת אותו בשבת. הוא השתכנע ולקח את זה עמו.

הוא סיים את סיפורו ואמר שאין לו ספק שהדולר של הרבי היה זה שהציל אותו ואת כל החברים שהיו איתו בג'יפ.

הפריוולגים במלחמה

השבוע בפרשת שופטים אנו קוראים על 'הלכות מלחמה'. בתחילת פרק כ' התורה אומרת "כי תצא למלחמה על אויביך² לא תירא מהם כי ה' אלוך עמך". אז הכהן פונה אל העם, אלו שבאו להתגייס למלחמה ומכריז: "מי האיש אשר בנה בית חדש ולא חנכו ילך וישוב לביתו"; "מי האיש אשר נטע כרם ולא חללו ילך וישוב לביתו"; "מי האיש אשר ארש אשה ולא לקחה ילך וישוב לביתו". ואז השוטרים מוסיפים: "מי האיש הירא ורך הלבב ילך וישוב לביתו".

חכמינו זיכרונם לברכה דנים בשאלה מדוע באמת התורה משחררת את אותו אחד שבנה בית חדש, נטע כרם או נשא אישה?

את הסיבה מדוע משחררים את 'הירא ורך הלבב' אנו יודעים כיון שהתורה בעצמה אומרת: "ולא ימס את לבב אחיו כלבבו"³ כדי שאותו חייל מפוחד לא יפחיד את החיילים האחרים, משחררים אותו מעול המלחמה.

השאלה היא על השלושה סוגים האחרים. וכי בגלל שאדם בנה בית לכן הוא לא יצא למלחמה? נכון שזה לא נעים, אבל האם לאותו חייל שמחכים בבית אישה וילדים זה כן נעים!?

אומר הספרי: "למה נאמרו כל הדברים האלו. רבי יוחנן בן זכאי אומר בוא וראה כמה חס המקום על כבוד הבריות, שכל הדברים הללו לא נאמרו אלא מפני הירא ורך הלבב, שכשהוא חוזר יאמרו שמא בנה בית, שמא נטע כרם, שמא ארש אשה" (ספרי דברים קצב).

רבי יוחנן בן זכאי אומר כאן דבר נפלא. באמת התורה לא הייתה משחררת אדם שאירש אישה או בנה בית. הסיבה היחידה שנותנים להם ללכת הביתה היא כדי לא לבייש את "הירא ורך הלבב", את הפחדן.

זה ברור שבזמן מלחמה לא צריכים פחדן בשדה הקרב, כי הוא יכניס מורך בלבם של כל החיילים, הוא צריך ללכת הביתה, אבל אותם פחדנים יתביישו לצאת מהשורות לעיני כולם. הוא פוחד לקבל סטיגמה.

לכן התורה יצרה עוד שלשה קריטריונים של אנשים שילכו הביתה אך ורק כדי לתת לפחדן דרך יציאה בכבוד, שכשיראו מישהו עוזב יאמרו שהוא כנראה נושא אישה. אם הוא קצת יותר מבוגר יחשבו שאולי הסיבה שהוא עוזב היא כיוון שהוא בנה את בית החלומות שלו, ואם הוא קצת יותר מבוגר ניתן להעלות על הדעת שמא יש לו אולי 'הובל' שהוא רוצה לנטוע כרם או לגדל ירקות ועדיין לא הייתה לו הזדמנות ליהנות מהתוצרת שלו.

דאגה ליחיד כמו לכלל

נשאלת השאלה: מדוע באמת התורה נזהרת כל כך בכבודו של אותו פחדן?

הרבי מסביר בשיחה את ההבדל בין דמוקרטיה לדיקטטורה. הרבה פעמים קורה בחיי עם או קהילה שטובת היחיד מתנגשת עם טובת הרבים, ואז נשאלת השאלה מי חשוב יותר. האם אנו מקריבים את היחיד למען טובת הרבים או שהיחיד קובע ברכה לעצמו ואנו צריכים לדאוג לטובת היחיד.

אומר הרבי: בזה מתבטא החילוק בין משטר שמתחשב בטובת היחיד לבין משטר דיקטטורי. בדיקטטורה ההנהגה היא ש"הציבור בולע את היחיד" והיחיד הוא רק בורג קטן וחלק מהמכונה הגדולה שנקראת 'העם', עד כדי כך ששוכחים בכלל שהיחיד קיים. מסתכלים עליו רק איך שהוא חלק מציבור, אבל הוא כשלעצמו אין שום חשיבות. כל מציאותו היא לתרום לטובת הכלל. מה שאין כן בדמוקרטיה, שם הזכויות של היחיד נשמרות ונחשבות.

ממשיך הרבי ואומר שבשאלה הזאת יש לתורה תשובה ברורה במאמר חז"ל "למה נברא האדם יחידי", כדי ללמד אותנו שאפילו נפש אחת היא עולם מלא, ועד שזה מתבטא בהלכה, בקשר לעיר שלמה שנמצאת בסכנה רח"ל, והשונא אומר תנו לנו אחד מכם ועל ידי כך כל העיר תנצל, אז ההלכה היא ברורה, שאסור למסור בידם שום יחיד, אפילו שבזה תלוי הקיום של כל העיר וכל הציבור, והטעם הוא שהיחיד הוא מציאות לעצמו, והוא עולם מלא, ומתחשבים בצרכים שלו, עד שלפעמים זה מכריע את ההנהגה של כל הציבור. (י"א ניסן תשל"ז, שיחות קודש ח"א ע' 579).

זה מסביר את מה שהתורה מלמדת אותנו בפרשתנו, שמוכנים לשחרר את כל שלושת הסוגים האחרים של החיילים, אך ורק כדי שלא לבייש את החייל היחיד, הפחדן.

מדוע? כי כדי לנצח במלחמה אנו זקוקים לעזרתו של הקב"ה ואת העזרה של הקב"ה נקבל כשאנחנו נהיה יותר רחמנים ויותר סנסטיביים לרגשותיו של הזולת. כשנגן על כבודו של הזולת, כשנעזור לאדם זקן להגיע לביתו ה' יעזור לנו לנצח במלחמה, אם זה במלחמה להגנת העם והארץ, או במלחמה נגד הקורונה.

כשאנחנו נדאג לכל יחיד ונתייחס אליו כאילו הוא עולם מלא, ה' יעזור לנו וישלח לנו ניסים עד לנס הכי גדול, ביאת משיח צדקנו בקרוב ממש.